Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (čtvrtého senátu)

26. září 2013 *

„Kasační opravný prostředek — Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR) — Strukturální pomoc Společenství v regionu Martinik — Snížení finanční pomoci — Veřejné zakázky na stavební práce — Soulad operací s ustanoveními unijního práva — Koordinace postupů při zadávání veřejných zakázek na stavební práce — Směrnice 93/37/EHS — Článek 2 — Pojem ‚přímé subvencování' — Pojem ‚zařízení určená pro sportovní a rekreační účely a pro využití volného času'"

Ve věci C-115/12 P,

jejímž předmětem je kasační opravný prostředek na základě článku 56 statutu Soudního dvora Evropské unie, podaný dne 1. března 2012,

Francouzská republika, zastoupená E. Belliard a N. Rouam, jakož i G. de Berguesem, jako zmocněnci,

účastnice řízení podávající kasační opravný prostředek (navrhovatelka),

přičemž další účastnicí řízení je:

Evropská komise, zastoupená F. Dintilhacem a A. Steiblytė, jako zmocněnci, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalovaná v prvním stupni,

SOUDNÍ DVŮR (čtvrtý senát),

ve složení L. Bay Larsen, předseda senátu, J. Malenovský, U. Lõhmus (zpravodaj), M. Safjan a A. Prechal, soudci,

generální advokátka: J. Kokott,

vedoucí soudní kanceláře: M. Ferreira, vrchní rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 11. března 2013,

po vyslechnutí stanoviska generální advokátky na jednání konaném dne 18. dubna 2013,

vydává tento

* Jednací jazyk: francouzština.

Rozsudek

1 Svým kasačním opravným prostředkem se Francouzská republika domáhá zrušení rozsudku Tribunálu Evropské unie ze dne 16. prosince 2011, Francie v. Komise (T-488/10, dále jen „napadený rozsudek“), kterým Tribunál zamítl její žalobu na zrušení rozhodnutí Komise C (2010) 5229 ze dne 28. července 2010 o zrušení části příspěvku z Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR) na základě jednotného programového dokumentu pro cíl 1 pro strukturální pomoc Společenství v regionu Martinik ve Francii (dále jen „sporné rozhodnutí“).

Právní rámec

Nařízení (ES) č. 1260/1999

2 Nařízení Rady (ES) č. 1260/1999 ze dne 21. června 1999 o obecných ustanoveních o strukturálních fondech (Úř. věst. L 161, s. 1; Zvl. vyd. 14/01, s. 31) v článku 12, nadepsaném „Slučitelnost“, stanoví:

„Operace, které financují fondy […] musí být v souladu s ustanoveními Smlouvy, s právními akty, které byly přijaty na jejím základě, a s politikami a akcemi Společenství, včetně pravidel […] zadávání veřejných zakázek […].“

Směrnice 93/37/EHS

3 Směrnice Rady 93/37/EHS ze dne 14. června 1993 o koordinaci postupů při zadávání veřejných zakázek na stavební práce (Úř. věst. L 199, s. 54; Zvl. vyd. 06/02, s. 163) byla zrušena a nahrazena směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2004/18/ES ze dne 31. března 2004 o koordinaci postupů při zadávání veřejných zakázek na stavební práce, dodávky a služby (Úř. věst. L 134, s. 114; Zvl. vyd. 06/07, s. 132), která vstoupila v platnost dne 31. ledna 2006. S ohledem na dobu rozhodnou z hlediska skutkového stavu se však na tento spor i nadále vztahuje směrnice 93/37.

4 Podle čl. 1 písm. a) této směrnice se „veřejnými zakázkami na stavební práce“ rozumí „zakázky sjednané písemně úplatnou smlouvou mezi zhotovitelem a zadavatelem uvedeným v písmeni b), jejichž předmětem je buď provedení, nebo jak provedení, tak návrh stavebních prací, které patří k činnostem uvedeným v příloze II, nebo stavby uvedené níže v písmeni c) nebo provedení stavební práce, která odpovídá požadavkům určeným zadavatelem“.

5 Článek 2 této směrnice stanoví:

„1. Členské státy přijmou nezbytná opatření, aby zajistily dodržování této směrnice zadavateli, a zabezpečí, aby byla dodržována, pokud přímo subvencují z více než 50 % zakázku na provedení stavebních prací zadanou jiným subjektem.

2. Odstavec 1 se týká pouze zakázek třídy 50, skupiny 502 nomenklatury Všeobecné klasifikace ekonomických činností v Evropských společenstvích (NACE) a zakázek, které se týkají výstavby nemocnic, zařízení určených pro sportovní a rekreační účely, pro využití volného času, školních a univerzitních budov a budov určených pro veřejnou správu.“

Skutečnosti předcházející sporu

6 Skutkový základ tohoto sporu, jak byl vylíčen v bodech 1 až 13 napadeného rozsudku, lze shrnout následovně.

7 Rozhodnutím C (2000) 3493 ze dne 21. prosince 2000 Komise schválila jednotný programový dokument pro cíl 1 pro strukturální pomoc Společenství v regionu Martinik ve Francii pro období od 1. ledna 2000 do 31. prosince 2006, který stanoví příspěvek z Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR) ve výši 17 150 000 eur v rámci opatření „Přímé podpory podnikům a dalším subjektům v oblasti cestovního ruchu“.

8 V roce 2003 se Société martiniquaise des villages de vacances (dále jen „SMVV“), která v regionu Martinik provozuje rekreační středisko Les Boucaniers du Club Méditerranée (dále jen „klub Les Boucaniers“), rozhodla toto zařízení rekonstruovat a rozšířit.

9 Dne 3. srpna 2004 schválila rada regionu Martinik poskytnutí regionální subvence ve výši 2 492 750 eur v rámci tohoto projektu rekonstrukce a rozšíření klubu Les Boucaniers, jehož investorem byla SMVV a jehož celkové náklady byly odhadovány na 49 981 446 eur.

10 Rozhodnutím C(2004) 4142 ze dne 18. října 2004 Komise stanovila finanční příspěvek Společenství na tento projekt ve výši 12 460 000 eur.

11 Dne 24. března 2005 region Martinik a SMVV podepsaly dohodu o regionálním rozvoji pro tento projekt.

12 Od 25. června do 13. července 2007 Účetní dvůr Evropských společenství prováděl audit dotčeného projektu. Dopisem ze dne 11. února 2008 Účetní dvůr zaslal Francouzské republice předběžná zjištění vyplývající z jeho auditu. Zejména uvedl, že nebyla dodržena povinnost provést zadávací řízení pro stavební práce spočívající v rekonstrukci a rozšíření, protože tento projekt byl z více než 50 % financován veřejným zadavatelem. Podle názoru Účetního dvora byl tento projekt s ohledem na dotaci z EFRR, na regionální a na státní dotaci ve výši 16 690 000 eur ve formě daňových úlev poskytnutých na základě čl. 199 undecies B francouzského Code général des impôts (všeobecný daňový zákoník), z 63,33 % financován příspěvky z veřejných zdrojů. Účetní dvůr v tomto ohledu odkázal zejména na článek 2 směrnice 93/37.

13 Dopisem ze dne 20. května 2008 Francouzská republika mimo jiné popřela, že by dotčená daňová úleva mohla být považována za přímou subvenci ve smyslu čl. 2 odst. 1 směrnice 93/37. Kromě toho uvedla, že stavební práce spočívající v rekonstrukci a rozšíření klubu Les Boucaniers nepředstavují stavební práce, které se týkají výstavby zařízení určených pro sportovní a rekreační účely a pro využití volného času ve smyslu odstavce 2 tohoto ustanovení. Uvedené stavební práce tedy podle jejího názoru nespadají do působnosti daného článku.

14 Dne 28. července 2010 se Komise přijetím sporného rozhodnutí rozhodla zrušit celý příspěvek z EFRR poskytnutý na projekt rekonstrukce a rozšíření klubu Les Boucaniers.

Žaloba podaná k Tribunálu a napadený rozsudek

15 Návrhem došlým kanceláři Tribunálu dne 11. října 2010 podala Francouzská republika žalobu znějící na zrušení sporného rozhodnutí v plném rozsahu.

16 Francouzská republika předložila na podporu své žaloby čtyři žalobní důvody. První žalobní důvod vycházel z porušení čl. 2 odst. 1 směrnice 93/37, kterého se měla dopustit Komise tím, že se domnívala, že zakázky na stavební práce, které byly zadány za účelem rekonstrukce a rozšíření klubu Les Boucaniers, představovaly zakázky na stavební práce přímo subvencované z více než 50 % veřejnými zadavateli. Druhý žalobní důvod vycházel z porušení čl. 2 odst. 2 této směrnice, kterého se měla dopustit Komise tím, že se domnívala, že dotčené stavební práce byly prováděny v souvislosti se zakázkou týkající se zařízení určených pro sportovní a rekreační účely a pro využití volného času ve smyslu tohoto ustanovení. Třetí žalobní důvod vycházel z porušení povinnosti uvést odůvodnění,

kterého se měla Komise dopustit tím, že jasně a jednoznačně neuvedla důvody, proč stavební práce spočívající v rekonstrukci a rozšíření klubu Les Boucaniers představovaly stavební práce týkající se zařízení určených pro sportovní a rekreační účely a pro využití volného času ve smyslu čl. 2 odst. 2 směrnice 93/37. Čtvrtý žalobní důvod, který byl uplatněn podpůrně, vycházel z porušení zásady proporcionality, kterého se měla dopustit Komise tím, že použila na subvenci poskytnutou z EFRR opravnou sazbu ve výši 100 %.

17 Tribunál zamítl všechny tyto žalobní důvody, a v důsledku toho i žalobu v plném rozsahu.

18 Pokud jde o první žalobní důvod, Tribunál se nejprve v bodech 25 až 33 napadeného rozsudku zabýval argumentem Francouzské republiky opírajícím se o ustálenou judikaturu vydanou v oblasti státních podpor, podle níž je pojem „subvence“ třeba vykládat tak, že zahrnuje pouze pozitivní plnění.

19 Tribunál v tomto ohledu v bodě 27 napadeného rozsudku uvedl, že pojem „subvence“ je sice zmíněn v judikatuře vydané v oblasti státních podpor v rámci definice pojmu „státní podpory“, avšak jako takový nebyl v této judikatuře definován.

20 V bodě 28 napadeného rozsudku rovněž připomněl, že při výkladu ustanovení unijního práva je třeba vzít v úvahu nejen jeho znění, ale i jeho kontext a cíle sledované právní úpravou, jejíž je součástí. V následujícím bodě uvedeného rozsudku Tribunál zdůraznil, že cílem směrnice 93/37 je vyloučit riziko, že budou upřednostněni tuzemští uchazeči nebo zájemci při zadání zakázky veřejnými zadavateli, a zároveň možnost, že subjekt financovaný nebo řízený státem, regionálními nebo místními orgány nebo jinými veřejnoprávními orgány se nechá vést jinými než hospodářskými úvahami.

21 Pokud jde konkrétně o cíl sledovaný zákonodárcem Společenství v článku 2 směrnice 93/37, Tribunál v bodech 30 a 31 napadeného rozsudku uvedl, že tento článek má zamezit tomu, aby se někteří veřejní zadavatelé pokoušeli obcházet právní úpravu veřejných zakázek tak, že svěří soukromým subjektům provedení prací, které jsou ve skutečnosti součástí veřejných zakázek a které jsou těmito veřejnými zadavateli z více než 50 % přímo subvencovány. Tribunál upřesnil, že v zásadě není rozdíl mezi situací, kdy veřejný zadavatel sám uzavře smlouvu s určitým podnikem, a situací, kdy z více než 50 % přímo subvencuje zakázku na stavební práce zadanou jiným subjektem. Podle názoru Tribunálu má tedy uvedený článek 2 zabezpečit nestranné zadávání veřejných zakázek v případech, kdy mají veřejnoprávní entity rozhodující vliv. Tribunál se proto v bodě 32 napadeného rozsudku domníval, že pojem „subvence“ ve smyslu čl. 2 odst. 1 směrnice 93/37 je třeba podrobit funkčnímu a extensivnímu výkladu.

22 Tribunál dospěl k závěru, že užitečný účinek směrnice 93/37 by nebyl v plném rozsahu zachován, kdyby mohlo být vyloučeno použití režimu, jejž tato směrnice zavedla, protože náklady na financování veřejné zakázky se nesníží na základě pozitivních plnění veřejnoprávního subjektu, nýbrž na základě daňových úlev, a že pojem „subvence“ ve smyslu čl. 2 odst. 1 této směrnice nevylučuje dotčené daňové úlevy, které stejně jako pozitivní plnění umožňují snížit náklady na financování veřejné zakázky.

23 V bodech 34 a 35 napadeného rozsudku Tribunál poukázal na jiné unijní právní akty, ve kterých nebyl pojem „subvence“ definován jako výlučně pozitivní plnění, a dále odmítl argument Francouzské republiky vycházející z přípravných prací týkajících se původního zavedení ustanovení, které se stalo čl. 2 odst. 1 směrnice 93/37.

24 Tribunál poté v bodech 36 a 37 napadeného rozsudku zamítl tvrzení Francouzské republiky, že dotčené daňové úlevy nevykazují přímou povahu, jak vyžaduje uvedený čl. 2 odst. 1. Opíral se o okolnost, že tyto úlevy byly přímo spjaty s předmětnou zakázkou na stavební práce a s investicemi, které byly za tímto účelem uskutečněny.

25 Pokud jde o druhý žalobní důvod, Tribunál se v bodech 42 až 50 napadeného rozsudku nejprve věnoval argumentu Francouzské republiky, podle něhož měla zařízení tohoto rekreačního střediska určená pro sportovní a rekreační účely a pro využití volného času pouze vedlejší charakter a stavební práce se týkaly v zásadě hotelového zařízení s restaurací.

26 Tribunál nejprve konstatoval, že uvedené stavební práce jsou součástí jediného projektu, který spočívá v kompletní rekonstrukci klubu Les Boucaniers, a poté v bodě 43 napadeného rozsudku uvedl, že pro přezkum otázky, zda se dotčené zakázky na stavební práce týkaly stavebních prací v takových zařízeních, je třeba zohlednit nikoli provedené práce, nýbrž účelové určení tohoto klubu jako celku.

27 Tribunál se v bodě 48 napadeného rozsudku v tomto ohledu připojil k názoru Komise, že se v případě klubu Les Boucaniers jedná o ucelený koncept, který zahrnuje jak ubytování, restauraci, sportovní, rekreační a volnočasové aktivity, tak i společná zařízení. Tribunál uvedl, že i za předpokladu, že většinu ploch a zaměstnanců klubu Les Boucaniers lze přiřadit k ubytování a restauraci, jsou pro tento klub charakteristické uvedené aktivity, které představují jádro konceptu tohoto rekreačního střediska a jsou zásadní a v každém případě nezbytnou součástí tohoto konceptu. Tribunál tedy dospěl k závěru, že klub Les Boucaniers má jako takový charakter zařízení určeného pro sportovní a rekreační účely a pro využití volného času v širším slova smyslu. Rovněž dodal, že v projednávané věci není třeba určit předmět smluv týkajících se dotčených prací, nýbrž je třeba přezkoumat, zda dotčený projekt spadá do některé z kategorií uvedených v čl. 2 odst. 2 směrnice 93/37.

28 Následně Tribunál v bodě 50 napadeného rozsudku zamítl jako příliš zužující rozpis nákladů na stavební práce, který provedla Francouzská republika a podle něhož se pouze 10,6 % nákladů na práce prováděné v souvislosti s rekonstrukcí a rozšířením klubu Les Boucaniers týká zařízení určených pro sportovní a rekreační účely a pro využití volného času.

29 V bodech 53 a 54 napadeného rozsudku Tribunál konstatoval, že NACE není relevantní pro výklad pojmu „zařízení určená pro sportovní a rekreační účely a pro využití volného času“ ve smyslu čl. 2 odst. 2 směrnice 93/37.

30 Tribunál nakonec v bodě 57 napadeného rozsudku dospěl k závěru, že pojem „zařízení určená pro sportovní a rekreační účely a pro využití volného času“ ve smyslu čl. 2 odst. 2 směrnice 93/37 nevyžaduje existenci souvislosti s tradičními potřebami veřejnoprávních entit nebo s posláním obecného zájmu. Tribunál v tomto ohledu v bodech 58 až 64 napadeného rozsudku upozornil na to, že dotčený pojem je sice součástí vyčerpávajícího výčtu, ale není vymezen žádným kritériem a je třeba ho podrobit funkčnímu a širokému výkladu, aby bylo možné zaručit, že nebude ohrožen užitečný účinek směrnice 93/37. Podle Tribunálu je zužující výklad pojmu „zařízení určená pro sportovní a rekreační účely a pro využití volného času“ v rozporu s cíli této směrnice.

31 Pokud jde o třetí žalobní důvod, Tribunál v bodech 69 až 71 napadeného rozsudku dospěl k závěru, že s přihlédnutím k vysvětlením obsaženým ve sporném rozhodnutí a poskytnutým v rámci správního řízení Komise právně dostačujícím způsobem vysvětlila své úvahy.

32 Ohledně čtvrtého žalobního důvodu Tribunál v bodě 74 napadeného rozsudku konstatoval, že částka příspěvku, která je dotčena zjištěnými nesrovnalostmi, zahrnuje celkovou částku příspěvku stanoveného pro daný projekt, jelikož dotčené stavební práce představují jediný projekt. V důsledku toho je tedy celé financování projektu stiženo nesrovnalostí, takže EFRR byl neprávem zatížen celým finančním příspěvkem. Tribunál tudíž dospěl k závěru, že není namístě omezit opravu na základě zásady proporcionality.

Návrhová žádání účastníků řízení

33 Francouzská republika navrhuje, aby Soudní dvůr:

— zrušil napadený rozsudek v plném rozsahu a

— rozhodl s konečnou platností o sporu tak, že zruší sporné rozhodnutí, nebo vrátí věc Tribunálu.

34 Komise navrhuje, aby Soudní dvůr:

— prohlásil druhou část prvního důvodu kasačního opravného prostředku a první část třetího důvodu kasačního opravného prostředku za nepřípustné nebo, podpůrně, aby je zamítl a tento kasační opravný prostředek zamítl v plném rozsahu a

— uložil žalobkyni náhradu nákladů řízení.

Ke kasačnímu opravnému prostředku

35 Francouzská republika předkládá na podporu svého kasačního opravného prostředku tři důvody kasačního opravného prostředku.

K prvnímu důvodu kasačního opravného prostředku, vycházejícímu z nesprávného právního posouzení týkajícího se použití čl. 2 odst. 1 směrnice 93/37

Argumentace účastníků řízení

36 První důvod kasačního opravného prostředku, který Francouzská republika předložila na jeho podporu, se dělí na dvě části.

37 V rámci první části prvního důvodu kasačního opravného prostředku tento členský stát tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když se domníval, že daňové úlevy mohly být kvalifikovány jako „subvence“ ve smyslu čl. 2 odst. 1 směrnice 93/37.

38 Podle názoru Francouzské republiky je kvalifikace provedená Tribunálem v rozporu se zněním čl. 2 odst. 1 směrnice 93/37 a s vůlí unijního zákonodárce omezit pojem „subvence“ na pozitivní plnění. Zaprvé Tribunálu vytýká, že se odchýlil od tradiční definice tohoto pojmu, tak jak jej pojal Soudní dvůr v oblasti státních podpor. Jelikož v dotčené směrnici není stanoveno nic jiného, uvedený pojem by měl být definován s ohledem na obvyklý význam slova „subvence“, aby byla zachována zásada právní jistoty. Zadruhé uvádí, že její výklad se opírá o skutečnost, že konečné znění tohoto ustanovení se liší od různých návrhů předložených v rámci přípravných prací, ve kterých bylo místo slova „subvencují“ používáno zejména slovo „financují“. Zatřetí dodává, že nezbytnost zachovat užitečný účinek daného ustanovení, kterou zmínil Tribunál, nemůže jít tak daleko, že se toto ustanovení podrobí funkčnímu výkladu, který jde nad rámec jeho znění.

39 V rámci druhé části prvního důvodu kasačního opravného prostředku Francouzská republika tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když se domníval, že daňová úleva vykazuje přímou povahu ve smyslu čl. 2 odst. 1 směrnice 93/37, pokud byla tato úleva poskytnuta konkrétně v souvislosti s dotčenou zakázkou na stavební práce, ačkoli nebyla poskytnuta ani investorovi, ani hlavnímu dodavateli, provozovateli či vlastníkovi příslušného zařízení.

40 Tento členský stát tvrdí, že dotčené daňové úlevy byly poskytnuty fyzickým osobám, které jsou společníky veřejné obchodní společnosti a investovaly do zakázky na stavební práce týkající se rekonstrukce a rozšíření klubu Les Boucaniers. Tyto daňové úlevy sice působily jako investiční pobídka, ale přímo nesnížily náklady na stavební práce.

41 Komise uvádí, že první část prvního důvodu kasačního opravného prostředku musí být zamítnuta jako neopodstatněná. Druhá část musí být podle jejího názoru prohlášena za nepřípustnou, nebo podpůrně zamítnuta jako neopodstatněná.

Závěry Soudního dvora

42 Je třeba připomenout, že čl. 2 odst. 1 směrnice 93/37 vyžaduje, aby veřejní zadavatelé dodržovali ustanovení této směrnice, pokud přímo subvencují z více než 50 % zakázku na provedení stavebních prací zadanou jiným subjektem.

43 V rámci první části prvního důvodu kasačního opravného prostředku Francouzská republika v zásadě tvrdí, že pojem „subvence“ ve smyslu tohoto ustanovení zahrnuje pouze pozitivní subvence, a tudíž nemůže zahrnovat daňové úlevy.

44 Jelikož tento pojem není ve směrnici 93/37 definován, musí být v případě, že neodkazuje na právo členských států, vykládán autonomním a jednotným způsobem, přičemž tento výklad musí být hledán při zohlednění kontextu ustanovení a cíle sledovaného ustanovením, v němž se tento pojem nachází (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 19. července 2012, Pie Optiek, C-376/11, bod 33 a citovaná judikatura).

45 Francouzská republika nezpochybňuje ani formulaci cílů čl. 2 odst. 1 směrnice 93/37 uvedenou Tribunálem v bodech 29 až 31 napadeného rozsudku, ani skutečnost, že tyto cíle hovoří ve prospěch širokého výkladu pojmu „subvence“, jak uvedla generální advokátka v bodě 43 svého stanoviska. Svou argumentací však Tribunálu v zásadě vytýká, že překročil meze toho, co je přípustné v rámci teleologického výkladu, když tomuto pojmu přiřkl široký a funkční význam, aby do něj mohly být zahrnuty daňové úlevy.

46 Pojem „subvencovat“ však na rozdíl od argumentace Francouzské republiky ve svém obvyklém smyslu znamená jednoduše poskytnout výhodu. V důsledku toho se tento pojem obecně neomezuje na pozitivní plnění. Takový výklad nelze vyvrátit ani takzvanou „tradiční“ definicí pojmu „subvence“, na kterou se odvolává tento členský stát a která je údajně používána v oblasti státních podpor.

47 Je třeba zamítnout rovněž argumentaci Francouzské republiky, podle které je výklad provedený Tribunálem v rozporu se záměrem unijního zákonodárce, jelikož nezohledňuje historii vzniku článku 2 směrnice 93/37.

48 Použití pojmu „subvencují“ v tomto ustanovení, a nikoli slovesa „financují“, které použila Komise v návrhu článku 1a směrnice Rady 89/440/EHS ze dne 18. července 1989, kterou se mění směrnice 71/305/EHS o koordinaci postupů při zadávání veřejných zakázek na stavební práce (Úř. věst. 210, s. 1), který odpovídá článku 2 směrnice 93/37, totiž bez dalších indicií nemůže stačit k tomu, aby z toho bylo možné odvodit úmysl unijního zákonodárce omezit tento pojem pouze na pozitivní subvence při současném vyloučení zejména daňových úlev.

49 Za těchto okolností je třeba konstatovat, že se Tribunál nedopustil nesprávného právního posouzení, když se domníval, že daňové úlevy mohly být kvalifikovány jako subvence ve smyslu čl. 2 odst. 1 směrnice 93/37. První část prvního důvodu kasačního opravného prostředku tedy musí být zamítnuta jako neopodstatněná.

50 Pokud jde o druhou část tohoto důvodu kasačního opravného prostředku, Francouzská republika oproti tvrzení Komise neusiluje o zpochybnění skutkových zjištění, která Tribunál učinil v napadeném rozsudku, nýbrž o zpochybnění jím provedeného právního posouzení skutečností, a to kvalifikace poskytnutých daňových úlev jako „přímého“ subvencování ve smyslu čl. 2 odst. 1 směrnice 93/37.

51 Vzhledem k tomu, že Soudní dvůr má podle ustálené judikatury pravomoc provádět kontrolu takové právní kvalifikace (viz zejména rozsudek ze dne 1. června 1994, Komise v. Brazzelli Lualdi a další, C-136/92 P, Recueil, s. I-1981, bod 49), je třeba konstatovat, že tato část prvního důvodu kasačního opravného prostředku je přípustná.

52 Pokud jde o meritum věci, je třeba konstatovat, že ze znění čl. 2 odst. 1 směrnice 93/37 jednoznačně vyplývá, že se pojem „přímá subvence“ nevztahuje na osoby, nýbrž na dotčené stavební dílo. Zužující výklad tohoto pojmu by veřejnému zadavateli ostatně umožnil obcházet článek 2 směrnice 93/37, a vyhnout se tak povinnostem, které pro něj vyplývají z této směrnice.

53 V tomto ohledu je třeba připomenout, že Tribunál v bodě 36 napadeného rozsudku zdůraznil, že daňové úlevy byly poskytnuty v přímé souvislosti s dotčenou zakázkou na stavební práce, že jejich cílem nebylo snížit určité obecné náklady dotčených osob a že byly Francouzskou republikou poskytnuty na projekt rekonstrukce a rozšíření klubu Les Boucaniers konkrétně za účelem provedení těchto stavebních prací.

54 Je tudíž třeba konstatovat, že Tribunál za těchto okolností správně konstatoval, že subvence ve smyslu čl. 2 odst. 1 směrnice 93/37 má přímou souvislost s financováním projektu a investicemi uskutečněnými za tímto účelem.

55 Druhá část prvního důvodu kasačního opravného prostředku podaného Francouzskou republikou proto musí být rovněž zamítnuta, a v důsledku toho je třeba zamítnout tento důvod kasačního opravného prostředku jako neopodstatněný.

K druhému důvodu kasačního opravného prostředku, vycházejícímu z nesprávného právního posouzení, jehož se měl dopustit Tribunál, když zkreslil obsah sporného rozhodnutí a nahradil odůvodnění Komise vlastním odůvodněním

Argumentace účastníků řízení

56 V rámci svého druhého důvodu kasačního opravného prostředku Francouzská republika tvrdí, že Tribunál zkreslil obsah sporného rozhodnutí a odůvodnění Komise nahradil vlastním odůvodněním. Podle názoru tohoto členského státu spočívá zkreslení ve skutečnosti, že Tribunál zastával názor, že se Komise při zjišťování, zda daná zakázka na stavební práce týkající se rekonstrukce a rozšíření klubu Les Boucaniers spadá do působnosti čl. 2 odst. 2 směrnice 93/37, nezaměřila na povahu provedených prací, nýbrž na celkové účelové určení tohoto rekreačního střediska.

57 V tomto ohledu Francouzská republika uvádí, že Komise připustila teprve při jednání před Tribunálem, že je třeba se zaměřit na účelové určení klubu Les Boucaniers jako celku, a nikoli na práce provedené v tomto klubu.

58 Komise má za to, že tento důvod kasačního opravného prostředku je neopodstatněný.

Závěry Soudního dvora

59 Pokud jde o kontrolu zkreslení, které Francouzská republika spatřuje ve zjištění Tribunálu obsaženém v bodě 43 napadeného rozsudku, podle něhož Komise přezkoumala použitelnost čl. 2 odst. 2 směrnice 93/37 na základě přezkumu projektu, který sestával z kompletní rekonstrukce klubu Les Boucaniers, provedeného ve sporném rozhodnutí, a že tento přezkum nebyl zaměřen na provedené práce, nýbrž na účelové určení tohoto klubu jako celku, je třeba poukázat na to, že z ustálené judikatury Soudního dvora vyplývá, že zkreslení musí zjevně vyplývat z písemností ve spisu a není nutné provést nové posouzení skutkového stavu a důkazů (viz zejména rozsudek ze dne 6. dubna 2006, General Motors v. Komise, C-551/03 P, Sb. rozh. s. I-3173, bod 54).

60 Je však třeba konstatovat, že i když je možné vykládat sporné rozhodnutí ve smyslu navrhovaném Francouzskou republikou, z rozdílného posouzení, které učinil Tribunál, nevyplývá žádné zkreslení jeho obsahu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 10. února 2011, Activision Blizzard Germany v. Komise, C-260/09 P, Sb. rozh. s. I-419, bod 54).

61 Za těchto okolností nelze vzhledem k nedostatku indicií svědčících o věcné nesprávnosti výkladu sporného rozhodnutí, který provedl Tribunál, vycházet z toho, že tento výklad představuje zkreslení nebo nahrazení odůvodnění tohoto rozhodnutí.

62 Z toho vyplývá, že druhý důvod kasačního opravného prostředku musí být zamítnut jako neopodstatněný.

K třetímu důvodu kasačního opravného prostředku, vycházejícímu z nesprávného právního posouzení týkajícího se použití čl. 2 odst. 2 směrnice 93/37

Argumentace účastníků řízení

63 V rámci svého třetího důvodu kasačního opravného prostředku, který se dělí na dvě části, Francouzská republika zpochybňuje kvalifikaci zakázky na stavební práce týkající se rekonstrukce a rozšíření klubu Les Boucaniers jako veřejné zakázky na stavební práce týkající se zařízení určených pro sportovní a rekreační účely a pro využití volného času ve smyslu čl. 2 odst. 2 směrnice 93/37

64 V rámci první části třetího důvodu kasačního opravného prostředku Francouzská republika uvádí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když se domníval, že pojem „zařízení určená pro sportovní a rekreační účely a pro využití volného času“ uvedený v čl. 2 odst. 2 směrnice 93/37 je třeba podrobit širokému výkladu, a sice v tom smyslu, že nezahrnuje pouze zařízení určená k plnění tradičních potřeb veřejnoprávních subjektů, tzn. kolektivních potřeb uživatelů.

65 Francouzská republika tvrdí, že takové omezení, ačkoli není výslovně zmíněno v čl. 2 odst. 2 této směrnice, vyplývá ze systematického výkladu tohoto ustanovení na základě jeho znění, jeho cíle a ostatních kategorií zakázek, které jsou v něm uvedeny. Zdůrazňuje, že cíl čl. 2 odst. 2 směrnice 93/37 spočívá v tom, aby se pravidla stanovená touto směrnicí použila na zakázky na stavební práce, u kterých existuje skutečné nebezpečí jejich obcházení veřejnými zadavateli. Takové nebezpečí představují podle názoru tohoto členského státu pouze zakázky týkající se zařízení, která jsou určena k plnění kolektivních potřeb uživatelů. Všechny ostatní kategorie zakázek uvedené v čl. 2 odst. 2 směrnice 93/37 se totiž týkají staveb, které jsou určeny k plnění uvedených potřeb.

66 Komise tvrdí, že první část třetího důvodu kasačního opravného prostředku je nepřípustná, jelikož jejím prostřednictvím je usilováno o změnu předmětu řízení před Tribunálem.

67 Podpůrně má Komise za to, že je tato první část neopodstatněná.

68 Ve druhé části tohoto důvodu kasačního opravného prostředku Francouzská republika tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když rozhodl, že pojem „zakázky na provedení stavebních prací“ ve smyslu článku 2 směrnice 93/37 musí být vykládán nezávisle na pojmu „veřejné zakázky na stavební práce“ ve smyslu čl. 1 písm. a) této směrnice, a že tedy Komise neporušila čl. 2 odst. 2 této směrnice tím, že dotčenou zakázku na stavební práce v projednávané věci považovala za zakázku spadající do působnosti tohoto ustanovení, ačkoli tato zakázka neměla pro veřejného zadavatele žádný přímý hospodářský význam.

69 Podle názoru Francouzské republiky je třeba pojem „zakázky na provedení stavebních prací“ ve smyslu článku 2 směrnice 93/37 vykládat ve světle pojmu „veřejné zakázky na stavební práce“, z něhož vyplývá, že taková zakázka je prováděna v přímém hospodářském zájmu veřejného zadavatele (rozsudek ze dne 25. března 2010, Helmut Müller, C-451/08, Sb. rozh. s. I-2673, body 50 až 52). Tento členský stát upřesňuje, že v případě zakázky týkající se rekonstrukce klubu Les Boucaniers nelze vycházet z předpokladu, že představuje takový přímý hospodářský zájem, pouze na základě toho, že tato rekonstrukce je součástí turistického a hospodářského rozvoje Martiniku. Článek 2 této směrnice se podle Francouzské republiky vztahuje pouze na zakázky na provedení stavebních prací, které, pokud by byly uzavřeny veřejným zadavatelem, by spadaly pod veřejné zakázky na stavební práce ve smyslu čl. 1 písm. a) této směrnice.

70 Komise navrhuje zamítnutí této části důvodu kasačního opravného prostředku.

Závěry Soudního dvora

71 Pokud jde o nepřípustnost první části třetího důvodu kasačního opravného prostředku, kterou uplatňuje Komise, je třeba připomenout, že z ustálené judikatury vyplývá, že umožnit účastníku řízení, aby vznesl důvod kasačního opravného prostředku, který nevznesl před Tribunálem, poprvé až před Soudním dvorem, by znamenalo umožnit mu, aby předložil Soudnímu dvoru, jehož pravomoc je v rámci kasačního opravného prostředku omezena, spor v širším rozsahu, než v jakém jej projednával Tribunál, a že v rámci kasačního opravného prostředku je pravomoc Soudního dvora omezena na posouzení právního řešení žalobních důvodů projednávaných před soudy prvního stupně (rozsudek ze dne 1. února 2007, Sison v. Rada, C-266/05 P, Sb. rozh. s. I-1233, bod 95 a citovaná judikatura).

72 Ze spisu předloženého Soudnímu dvoru však jasně vyplývá, že Francouzská republika používala koncept „kolektivní potřeby uživatelů“ a koncept „tradiční potřeby veřejnoprávních subjektů“ ve stejném smyslu jak v řízení před Tribunálem, tak i v rámci řízení o jejím kasačním opravném prostředku před Soudním dvorem.

73 I když koncept „kolektivní potřeby uživatelů“ nebyl jako takový uplatňován v řízení před Tribunálem, jak uvádí Komise, v tomto ohledu z bodu 55 napadeného rozsudku vyplývá, že argumentace Francouzské republiky týkající se konceptu „tradiční potřeby veřejnoprávních subjektů“ se týkala podmínky, podle které se čl. 2 odst. 2 směrnice 93/37 vztahuje pouze na „zařízení určená pro sportovní a rekreační účely a pro využití volného času, která jsou přístupná komukoli a nejsou vyhrazena pouze soukromým zákazníkům“. Tato podmínka je skutečně spjata s kolektivními potřebami uživatelů.

74 Z toho vyplývá, že použití konceptu „kolektivní potřeby uživatelů“ v rámci kasačního opravného prostředku nemá za následek změnu předmětu řízení před Tribunálem, a první část třetího důvodu kasačního opravného prostředku je tedy přípustná.

75 Pokud jde o meritum věci, je třeba určit, zda se Tribunál nedopustil nesprávného právního posouzení, když neměl za to, že se pojem „zařízení určená pro sportovní a rekreační účely a pro využití volného času“ ve smyslu čl. 2 odst. 2 směrnice 93/37 vztahuje pouze na zařízení, která jsou určena k plnění kolektivních potřeb uživatelů.

76 Jak Tribunál v podstatě uvedl v bodech 57 a 58 napadeného rozsudku, je třeba konstatovat, že takové omezení nevychází ani ze znění směrnice 93/37, ani z přípravných prací k této směrnici. Článek 2 odst. 2 směrnice 93/37 totiž pojem „zařízení určená pro sportovní a rekreační účely a pro využití volného času“ nijak nespecifikuje.

77 Takové omezení uvedeného pojmu nelze opřít ani o systematický výklad čl. 2 odst. 2 směrnice 93/37. Je třeba konstatovat, že ani za předpokladu, že se všechny kategorie zakázek uvedené v tomto ustanovení týkají staveb, které jsou případně určeny k plnění kolektivních potřeb uživatelů, nelze pouze z této okolnosti dovodit, že způsobilost plnit takové potřeby je podmínkou použití uvedeného ustanovení.

78 Je tedy třeba konstatovat, že se Tribunál nedopustil nesprávného právního posouzení, když zamítl pojetí, podle kterého se pojem „zařízení určená pro sportovní a rekreační účely a pro využití volného času“ ve smyslu čl. 2 odst. 2 směrnice 93/37 vztahuje pouze na zařízení, která jsou určena k plnění kolektivních potřeb uživatelů. Z toho plyne, že první část třetího důvodu kasačního opravného prostředku je třeba zamítnout jako neopodstatněnou.

79 Pokud jde o druhou část tohoto důvodu kasačního opravného prostředku, je třeba konstatovat, že bod 64 napadeného rozsudku, na který odkazuje Francouzská republika v rámci této části, je nedílnou součástí odpovědi Tribunálu na argument, že se čl. 2 odst. 2 směrnice 93/37 vztahuje pouze na kategorie zakázek, které svou povahou patří k tradičním potřebám veřejnoprávních subjektů.

80 Je třeba uvést, že Tribunál v bodě 64 napadeného rozsudku právem konstatoval, že unijní zákonodárce článkem 2 směrnice 93/37 výslovně rozšířil oblast působnosti této směrnice na některé stanovené neveřejné zakázky.

81 Článek 2 směrnice 93/37 je proto třeba vykládat autonomně vůči čl. 1 písm. a) této směrnice. Je nutno konstatovat, že jiný výklad by výrazně omezil oblast působnosti článku 2 dané směrnice, což by bylo v rozporu s cílem sledovaným tímto článkem, který spočívá v zamezení obcházení uvedené směrnice.

82 Tribunál se tudíž nedopustil nesprávného právního posouzení, když rozhodl, že z definice pojmu „veřejné zakázky na stavební práce“ uvedené v čl. 1 písm. a) směrnice 93/37 nevyplývá žádná podmínka použití článku 2 této směrnice související s „tradičními potřebami veřejnoprávních subjektů“.

83 Druhou část třetího důvodu kasačního opravného prostředku je tudíž rovněž třeba zamítnout a tento důvod kasačního opravného prostředku musí být zamítnut v plném rozsahu jako neopodstatněný.

84 Vzhledem k tomu, že nelze vyhovět žádnému z důvodů kasačního opravného prostředku přednesených Francouzskou republikou, je třeba tento kasační opravný prostředek zamítnout v plném rozsahu.

K nákladům řízení

85 Článek 184 odst. 2 jednacího řádu stanoví, že není-li kasační opravný prostředek opodstatněný, rozhodne Soudní dvůr o nákladech řízení. Podle čl. 138 odst. 1 téhož jednacího řádu, který se na řízení o kasačním opravném prostředku použije na základě jeho čl. 184 odst. 1, se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník, který měl ve věci úspěch, požadoval. Vzhledem k tomu, že Komise náhradu nákladů řízení požadovala a Francouzská republika neměla ve věci úspěch, je důvodné posledně uvedené uložit náhradu nákladů řízení.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (čtvrtý senát) rozhodl takto:

1) Kasační opravný prostředek se zamítá.

2) Francouzské republice se ukládá náhrada nákladů řízení.

Podpisy.